

Bomenroute door het groene hart van Voorschoten

Bomen in Voorschoten

Voorschoten is rijk aan groen. Het heeft vele mooie en soms ook oude bomen, zowel in de parken en rond de oude buitens, als in de woonwijken en particuliere tuinen. Vele van deze bomen zijn zeker de moeite waard om eens nader bekeken te worden. Daarom heeft de Vereniging tot behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten in 2015 een vernieuwde bomenroute samengesteld. Deze bomenroute is door de gemeente Voorschoten geactualiseerd en voert langs 50 markante bomen die op of vanaf de openbare weg te zien zijn. Dit is slechts een beperkt gedeelte van het grote assortiment bomen waar Voorschoten zo rijk aan is. In totaal staan er ongeveer 11.250 bomen in de gemeente buiten bosverband. Dat zijn er bijna net zoveel als er wooneenheden zijn (11.500).

De bomenroute is uitgezet in en rond de dorpskern met als uiterste punten de Palestrinalaan en de Karel Doormanlaan. De totale route is 7,5 km en kan in twee gedeelten worden afgelegd. Een noordelijk deel van 4 km en een zuidelijk deel van 3,5 km. Om de bomen gemakkelijker te kunnen herkennen is van alle in deze bomenroute beschreven en genummerde bomen, ter plaatse in het trottoir, een tegel aangebracht waarop de naam van de boom en het nummer zijn vermeld.

De route is opgezet als een wandelroute, maar kan ook per fiets worden afgelegd. Op enige plaatsen (het Ambachtspad, het Zuster Anna Lambooplantsoen, het Adegeestpark en het De Loozepad) zal men de fiets aan de hand moeten nemen.

Bomenroute Voorschoten

Een stukje historie

Voorschoten, 'Parel aan de Vliet', is ontstaan op een oude strandwal die ongeveer 5.000 jaar geleden in een ondiepe zee is gevormd. In de middeleeuwen liep over deze strandwal een oude Hollandse Heerweg (nu de Veurseweg/Leidseweg). Op verschillende plaatsen langs de Heerweg lagen boerderijen, meestal op de rand van de strandwal en het ernaast gelegen veengebied. Op een wat breder gedeelte van de strandwal ontstond het dorp Forescate. Deze naam wordt vermeld op een uit ongeveer 930 daterende goederenlijst van de Sint Maartenskerk te Utrecht, waar de H. Laurentiuskerk van Voorschoten toe behoorde.

Sommige oude boerderijen werden later door rijke lieden uit de steden verbouwd tot buitenhuis, zoals Bijdorp en Adegeest. Ook werden er hele nieuwe buitenverblijven gebouwd. De meeste buitens kregen een mooie tuin waarin veel bomen geplant werden. Daarvan kunnen wij nu nog genieten. Doordat de buitens op de oude strandwal liggen vindt u daar bomen die het goed doen op de wat drogere grond, zoals bijvoorbeeld eiken, beuken, linden en kastanjes. In de nieuwbouwwijken van de laatste decennia, die in het veen en op de klei naast de strandwal zijn verrezen, zoals Vlietwijk en Noord Hofland, treft u de meer vochtminnende soorten aan, zoals els, es, populier, wilg en iep.

Het eigenlijke centrum van het dorp, de Voorstraat, heeft vanouds niet langs de Heerweg gelegen, maar enigszins ter zijde daarvan. Deze ligging is een gevolg van de functie die de Voorstraat al vroeg vervulde: de plaats waar de Voorschotense jaarmarkt werd gehouden.

Deze jaarmarkt was in de twaalfde en dertiende eeuw, de tijd waarin steden hun economisch overwicht op het platteland nog niet hadden veroverd, van grote betekenis. De gehele middeleeuwen door blijven de Voorschoter- en Valkenburger marktdagen de dagen waarop de betaling van landhuren en pachten werd vastgesteld. Vanaf het midden van de 16de eeuw werd de jaarmarkt paardenmarkt genoemd. Deze traditie wordt tot op heden voortgezet in de Voorschotense paardendagen, waaronder de paardenmarkt rond 28 juli.

De bomenroute begint en eindigt in de Voorstraat, sinds 1968 'Beschermd Dorpsgezicht', waartoe ook de linden, de dorpspomp en de gaslantaarns behoren. De eeuwenoude linden geven deze straat een rustiek karakter. In de routebeschrijving zult u er meer over lezen. Door de onderstaande QR-code te scannen is de bomenroute ook digitaal te raadplegen.

QR-code bomenroute

Vertrek- en aankomstpunt: het Ambachts- en Baljuwhuis, Voorstraat 12-14. Hier treft u de gietijzeren dorpspomp aan, die in 1875 een houten exemplaar verving. De linden van de Voorstraat worden aan het eind van de bomenroute beschreven. U gaat nu eerst naar links en bij Voorstraat 13 rechtsaf het Ambachtspad in.

Aan het eind op het pleintje staat een nog relatief jonge *Hollandse linde* (*Tilia x europaea 'Pallida'*) **1**. Het is een herdenkingsboom geplant ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van koningin Beatrix (1988). Hij wordt bij goede groei een forse boom, twintig tot dertig meter hoog met een brede piramidale kroon en schuin opgaande takken. De twijgen zijn roodbruin. Het is een windbestendige boom.

Aan het eind van het Ambachtspad rechtsaf de Kon. Marinelaan en direct de eerste straat links de Merelhof.

Tussen de beide appartementencomplexen van het Merelhof staat een dubbelde rij *Japanse notenbomen* (*Ginkgo biloba*) **2** ook wel waaiërboom genoemd naar de vorm van de bladeren. Deze boom behoort tot de naaktzadigen en is daardoor nauw verwant aan de coniferen. Het is één van de bomen die ongeveer 180 miljoen jaar geleden de catastrofale vernietiging van een groot deel van de toenmalige wereldvegetatie heeft overleefd. Het is de oudst gekweekte boom ter wereld. Sinds 1727 komt hij in Europa voor.

De weg vervolgt rechtsaf de Kon. Marinelaan die overgaat in de Oranjeboomstraat.

Aan de linkerkant van de weg ter hoogte van het Sir. Winston Churchillplein staan drie *grauwe abelen* (*Populus x canescens*) **3**.

De grauwe abeel is een kruising tussen de witte abeel (Populus alba) en de ratelpopulier (Populus tremula). Het is een snelgroeïende boom met een bijzonder karakteristieke kroon en grillig gevormde takken en kan met gemak 25 meter hoog worden.

Even verder op bij de kruising met de Raadhuislaan staan twee *Italiaanse populieren* (Populus nigra 'Italica') **4**. Op de kopgevels van de hoogbouw langs de Raadhuislaan zijn overal Italiaanse populieren geplant. Door de karakteristieke smalle opgaande vormgeven zij deze typische vijftiger/zestiger jaren bouw een eigengezicht. De tot tien centimeter grote bladeren van deze populieren nemen in de herfst een gouden tint aan en vallen daarna af, waarna de vele opgaande takken zich fraai aftekenen tegen de winterhemel.

De kopgevel van deze flat aan de Raadhuislaan 2 -6 is bijzonder, omdat in de gevel de gevelsteen van de voormalige korenmolen 'Oranjeboom' is aangebracht.

| U slaat rechtsaf de Raadhuislaan in.

Aan de rechterzijde van de Raadhuislaan (voor de even huisnummers) vindt men een fraaie rij *moseiken* (Quercuscerris) **5**. De moseik is eenvoudig te onderscheiden van andere eiken, zoals de veel voorkomende zomereik, door de 'bemoste' knoppen. De draadvormige steunblaadjes rond de knop blijven ook in de winter aanwezig.

Bij het Gezondheidscentrum op de hoek met de Prof. van der Waalslaan staat een opvallende boom: de *valse Christusdoorn* (*Gleditsia triacanthos*) **6**. De toevoeging "valse" is geheel op zijn plaats. Geen enkele soort van het geslacht *Gleditsia* komt in de Midden Oosten regio voor, laat staan in de streek van Palestina waar de kruisiging van Christus plaatsgevonden heeft. De doornenkroon die op het hoofd van Christus geplaatst werd is waarschijnlijk afkomstig geweest van een zeer doornige grove struik, de echte Christusdoorn (*Paliurus spina-christi*). De enkel of dubbel geveerde bladeren van deze valse Christusdoorn zijn bleekgroen in de lente en verkleuren in de herfst geel. De kleine groene bloemen zijn onopvallend maar worden gevolgd door opvallend glimmende leerachtige bruine peulen van soms meer dan dertig centimeter lengte. Zij bevatten een groengeel naar honing smakend sponsweefsel. De stam en hoofdtakken kunnen bezet zijn met driedelige scherpe doornen, maar dit is bijzonder variabel.

U steekt nu de Raadhuislaan over bij het zebrapad en volgt de bocht tot u in de professor Einsteinlaan komt. Deze laan volgt tot aan Het Zuster Anna Lambooplantsoen.

Dit plantsoen is vernoemd naar Zuster Anna Lamboo die veertig jaar als kraamverzorgster in Voorschoten werkte. Ze hielp ruim drieduizend baby's op de wereld. Als dank hieraan draagt dit plantsoen haar naam.

Als entree naar het plantsoen staat een mooie rij zware *gewone essen* (*Fraxinus excelsior* 'Westhofs Glorie') **7**. De gewone es is een boom die van nature in Europa voorkomt. Het is een snelgroeende boom die onder goede omstandigheden wel 40 meter hoog kan worden. Sinds de jaren '90 wordt de es aangetast door de schimmel vals essenvlieskelkje, ook wel essentaksterfte genoemd. Hierdoor zijn de afgelopen jaren veel gewone essen verloren gegaan. Gelukkig zijn er cultivars, zoals de 'Westhofs Glorie' die redelijk resistent lijken te zijn tegen deze schimmel.

Vervolgens gaat de route wandelend verder over Het Anna Lamboplantsoen richting Vlietzicht.

Langs het Vlietzicht staat een rij fraaie *Moereseiken* (*Quercus palustris*). De moereseik wordt verderop op de route onder **31** nader beschreven.

U gaat rechtsaf richting de Lord Baden Powellweg en bij het kruispunt linksaf. De Lord Baden Powellweg gaat vervolgens over in de Tolstraat. De overgang van de polder (veen) naar de strandwal (zand), tekent zich hier heel duidelijk af door een opvallend hoogteverschil.

Op de kruising met de Noortheystraat ziet u aan de linkerkant – aan het begin van de Laan van Langenhorst – een mooie groep *Spaanse aken* (*Acer campestre*) **8** ook wel *veldesdoorn* genoemd. Deze boom heeft een dikke schors die gegroefd en kurkachtig is. De takken zijn olijfgroen tot geelbruin en zijn vaak voorzien van kurklijsten.

Vervolgens gaan we (rechtsaf) via de Noortheystraat en linksaf de Stadwijkstraat in.

Het middenplantsoen van de Noortheystraat is omzoomd met zuilvormende *zomereiken* (*Quercus robur* 'Fastigiata') **9**. Deze eiken zijn geplant met de bedoeling een zuilvormig element te vormen. Door bij aanplant gebruik te maken van deze opgaande soort kan er bij beperkte ruimte toch met eikenbomen gewerkt worden. Het geslacht eik omvat een groot aantal, onderling sterk uitlopende soorten. De bladeren variëren zeer sterk in afmeting en vorm. Alle eiken hebben taaie takken. In het najaar worden de bladeren van de meeste eiken bruin of geel en vallen af, evenals de vruchten. Bij jonge eiken blijven de bladeren vaak tot lang in de winteraan de boom zitten.

Vervolgen we de weg via de Stadwijkstraat dan komen we in een plantsoentje waar *bolesdoorns* (*Acer platanoïdes* 'Globosum') **10** staan, een variëteit van de Noorse esdoorn. Het is een kleine boom met een enigszins ovale ronde kroon, die zelden hoger wordt dan 5,5 meter, maar wel een kroondoorsnede van negen meter kan bereiken. Deze soort verschilt van andere soorten omdat hij geen centrale hoofdstam vormt. De takken groeien dwars door elkaar. Veel esdoorns hebben in het voorjaar een prachtige gele bloeiwijze en in de herfst mooie kleuren.

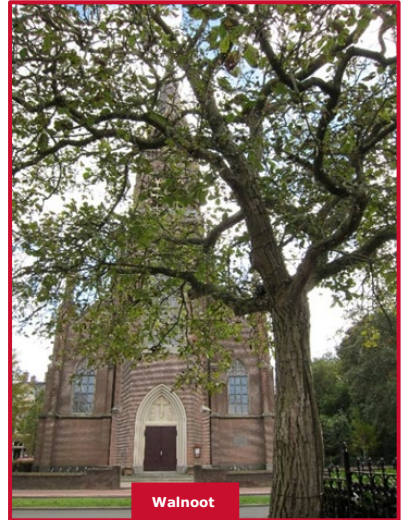

Ook zeker noemenswaardig zijn de vier *pluimiepen* (*Ulmus glabra* 'Exoniensis') **11**, die aan beide zijden van de Stadwijkstraat staan. De iep, ook wel olm genoemd, is een echte, voor Nederland inheemse boom, die jarenlang domineerde in het landschap en ook veel aangeplant werd als straatboom vanwege de sterke verankering en het goed bestand zijn tegen zeewind. De iepenzieke heeft helaas zijn tol geëist, waardoor er zeer veel prachtige bomen verloren zijn gegaan.

Via de Parkstraat komen we op het Burgemeester Vernèdeplantsoen waar wellicht een nog mooier ensemble van bolesdoorns staat. De bolesdoorns benadrukken het bijna hofjesachtige karakter van de Stadwijkstraat en het Burgemeester Vernèdeplantsoen. Bebouwing en groen sluiten dankzij deze bomen heel goed op elkaar aan.

U verlaat het Burgemeester Vernèdeplantsoen en volgt nu de Leidseweg richting de Laurentiuskerk. Kruis de Badhuislaan en steek over bij de voetgangersoversteek en vervolg de route aan de overkant (oneven kant) van de Leidseweg.

Tegenover de Laurentiuskerk in de tuin van huisnummer 115 staat een *walnoot* (*Juglans regia*) **12**. De walnoot is in gedroogde vorm een veelgegeten vrucht. Maar ook het hout is waardevol voor de meubelindustrie en fineer. Het kan prachtig gepolijst worden. De notenboom is, vooral vrijstaand bij een huis, een mooie boom. Hij bezit een korte stam die zich enige malen splitst in stamdikke takken. De stam is zilvergrijs bij jonge bomen en donkerder en gegroefd bij oudere. De ovale bladeren zijn zwaar generfd en staan op een stevige bladsteel. De groene vruchten barsten onregelmatig open om de grillig gevormde noten bloot te geven.

Langs deze drukke doorgaande verkeersroute tussen Leiden en Den Haag - ook wel Traverse genoemd - is gekozen voor de aanplant van *zomereiken* (*Quercus robur*). Op deze oude strandwal kunnen de jonge bomen zich prima ontwikkelen tot een statige eikenstructuur.

Via het Symfoniepad naast huisnummer 121, komt u in de Palestrinalaan.

Hier staat in de tuin van huisnummer 28 een *watercypres* (*Metasequoia glyptostroboides*) **13**. De watercypres werd in 1941 ontdekt in China. Hij groeit op bijna iedere grond, verdraagt luchtverontreiniging en wind en heeft nauwelijks last van ziekten. Het is een bladverliezende conifeer, dus verliest hij in de herfst zijn naalden. Als u goed kijkt ziet u dat de boom aan bijna alle uiteinden is ingekort. In deze betrekkelijk kleine voortuin is gebeurd wat in veel tuintjes gedaan wordt: er wordt een boom geplant waarvan men zich op voorhand niet realiseert hoe groot hij uiteindelijk wordt. Vervolgens wordt na een aantal jaren van groei de boom flink teruggesnoeid om nog wat licht in huis te hebben. De oorspronkelijke vorm van de boom, de habitus, gaat bij dit snoeien vaak verloren. Dus: bezint eer ge begint!

Verderop tegenover de huisnummers 40-58.

Daar staan links in de groenstroken statige *amberbomen* (*Liquidambar styraciflua*) **14**, die het voorname karakter van de Palestrinalaan benadrukken. Eén keer per jaar laat de amberboom zich van zijn beste kant zien. In de herfst ondergaat hij een metamorfose en verandert het groene gebladerte in vlammeend rood. Na de bladval loopt de boom in het voorjaar weer keurig met groene bladeren uit, zoals iedereen dat van een statige boom verwacht. De bladeren lijken op die van een esdoorn. De stam en de takken vormen kurklijsten. De boom houdt van veel vocht en komt dan ook voor langs rivieroevers en in natte weilanden.

In de lente verschijnen drie centimeter grote, bolvormige trossen van onopvallende groenachtige bloemen, in de herfst gevolgd door stekelige bruine zaadtrossen.

U gaat nu verder naar de kruising van de Palestrinalaan met de Chopinlaan.

Als u de Chopinlaan inkijkt ziet u dat hier gekozen is voor de *valse Christusdoorn* (*Gleditsia triacanthos*) als laanboom. We kwamen deze boom als solitair al eerder op deze wandeling tegen, namelijk bij nummer **6**. Vanaf deze plek is goed het prachtige straatbeeld te zien dat verkregen wordt door deze bomen. Let ook op de grote peulen die vanaf de nazomer aan de bomen hangen.

Vervolg de Palestrinalaan en sla linksaf het Sweelinckhof op.

Op het Sweelinckhof staat een fraaie *tulpenboom* (*Liriodendron tulipifera*) **15**. Ten onrechte wordt ook de meer bekende *Magnolia* wel tulpenboom genoemd. Zoals de naam al aangeeft zijn de bloemen tulpvormig, maar met meer zachte tinten dan die van de *Magnolia*. De zadelvormige bladeren zijn uniek onder de bladverliezende bomen. Ze worden vijftien centimeter lang en breed. Als de bladeren in de herfst geel kleuren is de boom extra fraai.

Zeker ook vermeldenswaardig is de jonge *papiermoerbe* (*Broussonetia papyrifera*) **16** die vlak voor de tulpenboom staat. De boom heeft zijn naam te danken aan de Japanners die in het verleden van de binnenschors van deze boom papier maakten.

Op de hoek van het Sweelinckhof met het Gounodplantsoen (bij huisnummer 2) staat een solitaire moseik in de voortuin. De moseik werd al eerder op de route onder nummer **5** beschreven. Deze moseik is eind 2021

gekandelaberd. Waarschijnlijk vond men de boom te groot. Deze rigoureuze snoeimaatregel wordt echter afgeraden. De natuurlijke vorm van de boom gaat verloren en door deze ingreep kan de boom zelfs dood gaan.

Bij het verlaten van het Sweelinckhof komen we op het Gounodplantsoen en slaan hier linksaf.

Hier is de singel aan weerszijden fraai beplant met *krimlinden* (*Tilia x europaea* 'Euchlora') **17**.

Het is na de Hollandse linde, die we aan het begin van de wandeling tegenkwamen, de tweede linde waar aandacht voor gevraagd wordt. Ditmaal voor de boom als laanboom. Is de boom volwassen dan bereikt hij een hoogte van 20 meter. Kenmerk

van deze lindesoort zijn de afhanginge takken. Vooral als de boom geen bladeren draagt is dit goed waar tenemen. Nadeel van deze afhanginge takken is dat de krimlinde tot een behoorlijke hoogte opgesnoeid (opgekroond) dient te worden om geen overlast voor het verkeer te veroorzaken.

Vanaf het Gounodplantsoen steken we de Van Beethovenlaan over en gaan linksaf richting het Adegeestpark.

Aan de rechterzijde van het voetpad staan twee jonge *Japanse zelvova's* (*Zelkova serrata*) **18**. De Japanse zelvova behoort tot de iepenfamilie en wordt ook wel schijniep genoemd. De boom heeft ook zeker vergelijkingen, zoals de bladeren, die net als bij de iep afwisselend op de twijgen staan. Ook is de Japanse zelvova gevoelig voor de iepziekte.

Verderop bij het bankje (entree Adegeestpark) gaan we rechtsaf het voetpad op.

Bij de entree naar het park staat een groep *zwarte noten* (*Juglans nigra*) **19**. Deze groep bestaat uit wat jongere en meer volwassen exemplaren. In de groen gekleurde vruchten groeit een noot die 2 tot 3 cm groot kan worden. In verhouding tot de walnoot is deze relatief klein. De noot heeft echter een lekkere smaak en wordt gebruikt in gerechten, taarten en desserts.

Wandelend het park in komen we dan aan (linkerzijde) bij twee geweldige variëteiten van de *grauwe abeel* (*Populus x canescens* 'De Moffart'). Onder nummer **3** kwamen we de grauwe abeel al eerder tegen op de route. Bij deze variëteit zijn met name de stam en bast een lust voor het oog. Als geheel vormen deze twee knapen een imposante verschijning.

Nemen we hier tussen de twee abelen het pad naar links dan treffen we bij de zonnwijzer een *hopbeuk* (*Ostrya carpinifolia*) **20** aan. Deze boom is het waard opgenomen te worden in de wandeling. Het is een fraai exemplaar dat relatief weinig wordt aangeplant. Jammer, want het is een makkelijke groeier die met weinig genoeg neemt. Bovendien is de hopbeuk van oorsprong ooit een inlandse boom geweest. Hij komt nu overigens niet meer in het wild voor. De boom valt onder de familie van de berkachtigen waartoe ook de els, berk en haagbeuk behoren. Met de gewone beuk is geen enkele verwantschap.

De hopbeuk dankt zijn naam en sierwaarde vooral aan de op hopbellen lijkende zaden die in juli aan de boom verschijnen.

(Het is de moeite waard om even langs de zonnwijzer te lopen en kennis te nemen van de tekst op het bord).

Aan de overzijde van het rosarium treft u een fraaie *kurkboom* (*Phellodendron amurense*) **21** aan. Deze kurkboom vindt zijn oorsprong in China, Japan, Mansjoerije en Korea. Hij werd rond 1850 ingevoerd in Rusland en bereikte van daaruit West-Europa. Inheems is hij in het stroomgebied van de Amur en daarom wordt deze boom ook wel de Amur kurkboom genoemd. Deze boom is prima bestand tegen hitte, kou en luchtvervuiling.

Waar het pad zich verder splitst staat een *Hongaarse of, minder gangbaar, Italiaanse eik* (*Quercus frainetto*) **22**, een boom die het bekijken waard is. Dit vrijstaande volwassen exemplaar heeft een mooie opgaande kroon die bovendien prachtig symmetrisch is, een kenmerkende eigenschap van deze eiksoort. Daarnaast vallen ook de grote donkergroene diep gelobde bladeren op, die tien tot twintig centimeter lang zijn. In de herfst zijn ze prachtig bruin van kleur. De vruchten zijn kort gesteeld, bijna zittend. De soort vindt zijn oorsprong in zuidoost Europa, met name de Balkan, Roemenië en, de naam verraadt het al, Hongarije en Italië.

Tegenover de Hongaarse of Italiaanse eik staat (ongeveer 20 meter van het pad) een hemelboom (*Ailanthus altissima*). Deze boom komen we ook verder op de route bij nummer **34** tegen.

Even verder staat midden op het gazon, omringd door stenen palen, weer een *krimlinde* (*Tilia x europaea* 'Euchlora') maar nu als solitaire boom, geplant als herinnering aan 25 jaar bevrijding. Tussen twee van de palen kunt u een tekst lezen die daarop wijst. Dit is de tweede lindeboom die we als herdenkingsboom tegenkomen. Het is niet zonder reden dat hiervoor vaak linden gebruikt worden. Traditie is waarschijnlijk de belangrijkste reden. De eerste herdenkingsbomen zijn geplant ter herinnering aan de troonsbestijging van koningin Wilhelmina in 1889. Deze bomen zijn nu meer dan 130 jaar oud. Dat is dan ook een tweede reden om linden te gebruiken. De bomen kunnen namelijk zeer oud worden. De bekendste (in de volksmond 1000- jarige) en oudste linde van Nederland staat in het Brabantse Sambeek en is naar schatting 400 jaar oud.

U gaat nu naar de rotonde Beethovenlaan/Bachlaan en slaat rechtsaf de Prins Bernhardlaan in. Deze volgen.

Aan uw rechterhand staat een rij van vier *Magnolia kobus* **23**. Deze soort groeit uit tot een echte middelgrote boom, zoals hier mooi te zien is. Jammer genoeg ontbreken er enkele van deze mooie bomen in de rij. U als boomliefhebber geniet van deze bomen, die je in deze grootte als rij niet vaak tegenkomt. De vleugel van het nieuwe verzorgingshuis staat echter wel erg dicht op de kruin van deze bomen en we moeten maar hopen dat ze hun plekje kunnen behouden. De naam *Magnolia* kwamen we overigens al eerder tegen op het Sweelinckhof in combinatie met de tulpenboom.

Deze Nederlandse naam zorgt nogal eens voor verwarring, omdat men de Magnolia als tulpenboom aanduidt. Gelet op de sprekend gelijke bloem van de Magnolia is dit te begrijpen, maar niet juist. De Nederlandse naam van de Magnolia is beverboom, maar valse tulpenboom wordt ook goed gerekend.

U gaat nu linksaf de Elstlaan in.

Oorspronkelijk kreeg dit vriendelijke weggetje in 1922 van het gemeentebestuur de naam Elslaan toebedeeld, dus zonder t. Deze naam werd in 1950 veranderd in Elstlaan, een naam met verwijzing naar boerderij 'Den Elst' die ooit in deze buurt gestaan heeft. Dit fraaie bomenlaantje enkele jaren geleden voorzien van nieuwe aanplant als els, berk en verschillende soorten populieren.

U volgt de Elstlaan tot aan de Leidseweg.

Aan de rechterzijde passeert u het Burgemeester Berkhoutpark. Het Burgemeester Berkhoutpark werd aangelegd als een werkverschaffingsproject in de crisisjaren voor de Tweede Wereldoorlog. Het werd op 3 april 1937 geopend. De oudste bomen zijn van die tijd. Het park heeft een grote verscheidenheid aan boomsoorten en heeft de status van Rijksmonument. Om die rijkdom aan soorten voor de toekomst te waarborgen heeft er zo'n 10 jaar geleden groot onderhoud plaatsgevonden. Een onderdeel hiervan was door middel van verjonging het huidige bomenassortiment voor de toekomst te behouden. Op de gemeentelijke website is informatie te vinden over het Burgemeester Berkhoutpark met binnenkort ook een wandeling langs de bomen en struiken in het park.

Op de Leidseweg aangekomen lopen we een klein stukje, ongeveer 20 meter, naar links. Rechts in de voortuin van de woning met huisnummer 53 zien we een fraaie *Taxus baccata* **24** staan. Deze boom draagt als Nederlandse naam venijnboom, maar de naam taxus is natuurlijk veel bekender. De taxus behoort tot de groep van coniferen. Deze boom groeit erg langzaam en kan zeer oud worden. Vooral in Engeland, waar de taxus veel aangeplant werd bij kerken, staan exemplaren van wel meer dan 500 jaar oud. De taxus is een giftige boom, waarbij juist dat gif (merknaam Taxol) gewonnen wordt om er vormen van kanker mee te bestrijden.

Aan de overkant van de Leidseweg in de Laan van Langenhorst stonden twee machtige zilversdoorns (*Acer sacharinum*) **25**. Dit kunt u zien op de foto. Deze bomen behoorden tot de tuin van de buitenplaats Langenhorst. Beide bomen waren aangetast door de zogenaamde tonderzwam. Twee jonge zilversdoorns zijn op exact dezelfde locatie geplaatst, zodat de contouren van de buitenplaats Langenhorst ook in de toekomst zichtbaar blijven.

Vervolgen we de Leidseweg naar het dorpscentrum, dan komen we op de rotonde een grote Hollandse linde (*Tilia x europaea*) tegen (voor een beschrijving zie no. 50). Deze linde stond ooit bij het voormalige kantoorpand waar ook Albert Heijn in was gevestigd. Bij de nieuwbouw van het complex in 2010 is deze boom verplant en midden op de rotonde geplaatst.

Aan de overkant van de rotonde op het kerkplein van de Kruispuntkerk valt uw oog op een grote *witte paardenkastanje* (*Aesculus hippocastanum*) **26**. Deze boom stond ooit op het plein van de voormalige Gevers Deynootschool in de Schoolstraat en is bij de bouw van de HEMA verplant naar zijn huidige locatie. Een forse boom met een ronde of afgeronde piramidale kruin, die bloeit met witte staande bloemen. De bladeren zijn vijftalig en zitten aan een lange steel die op een tak, na het afvallen, een merk achterlaat. De kastanjeboom kent iedereen eigenlijk wel, want wie heeft er in zijn kindertijd nu geen kastanjes gezocht. Mooie grote glimmende zaden zijn het, waar thuis of op school mee geknutseld wordt, of die de basis vormen voor een herfsttafel in combinatie met eikels, paddenstoelen en natuurlijk de fraaiste bladeren van bomen in vlammeende kleuren.

Het meest bijzonder van deze twee laatst beschreven bomen is dat ze beiden in dit forse formaat zijn verplant.

Beide worden door middel van een geautomatiseerd watergeefstelsel in de zomermaanden voorzien van voldoende water. Het zorgt ervoor dat ze in prima conditie zijn.

Ook bij het verplanten van forse bomen gaat de techniek steeds verder, waardoor dit mogelijk is geworden. Het zijn wel prijzige projecten, maar voor het behoud van grote en waardevolle bomen heeft men dit er graag voor over.

U vervolgt de weg en loopt langs de kleine vijver bij het gemeentehuis.

Direct na de vijver op het pleintje staat een jonge *zwarte beuk* (*Fagus sylvatica* 'Riversii') **27**. Deze beuk onderscheidt zich met zijn grote, ovale en glanzende zwartbruine bladeren ten opzichte van de gewone beuk en is hierdoor een ware blikvanger.

Even verderop naast het gemeentehuis ziet u een groep van drie *acacia's* (*Robinia pseudoacacia* 'Bessoniana') **28**. De naam van de boom verwijst naar Jean Robin, lijfarts van koning Hendrik IV van Frankrijk. Hij zou de boom, die van oorsprong uit Noord-Amerika komt, in Europa geïntroduceerd hebben. Van de veel gekweekte variëteit 'Bessoniana' is de kroon compacter en grilliger van structuur dan die van andere soorten. Mede om die reden een fraaie boom om in een straat te gebruiken. Maar ook hier op deze plek staan ze mooi. Acacia's zijn goed bestand tegen arme droge grond. Zij hebben 10 tot 35 centimeter grote, varenachtige bladen, samengesteld uit deelblaadjes van drie tot vijf centimeter. Ze geven een heel lichte schaduw. De bladeren verschijnen erg laat in het voorjaar en blijven tot laat in de herfst aan de boom.

In het begin van de zomer, kort nadat de bladeren volledig zijn ontplooid, dragen de acacia's witte hangende bloemtrossen. De stammen hebben een diep gegroefde schors en knoesten.

Op de hoek, daar waar het fietspad het Burgemeester Berkhoutpark in loopt staat de herdenkingslinde die geplant is vanwege de troonswisseling in 2013. Reden om deze nog jonge boom in dit boekje te beschrijven is het feit dat we hier te maken hebben met een echte *koningslinde* (*Tilia x europaea* 'Koningslinde') **29**.

Het is de derde soort herdenkingslinde die we tegenkomen, maar voor deze gelegenheid is het mooi dat men hier voor de variëteit 'Koningslinde' heeft gekozen. Met recht een Koningsboom.

Vorbij het oorlogsmonument passeert u nog een aantal *Amerikaanse eiken* (*Quercus rubra*) **30**. Krachtige groeiers met grote bladeren, die in de herfst prachtig rood verkleuren en daarom veel in bloemstukken worden gebruikt. Deze eik is een voortreffelijke schaduwboom, die ook vervuilde stadslucht kan verdragen.

| *Rechtsaf de Prinses Margrietlaan in.*

Opvallend in deze laan is de prachtige rij *moeraseiken* (*Quercus palustris*) **31**. Zij vormen aan de ene kant de grens van het park en daarnaast verbinden zij het park met de Nassauwijk. Opvallend is ook dat de ontwikkeling van de bomen steeds slechter wordt naarmate u de Margrietlaan verder in loopt. Hier wordt de invloed van de bebouwing en de verharding op bomen merkbaar. Moeraseiken zijn snelle groeiers met typische stammen.

De bovenste takken strekken zich gewoonlijk opwaarts uit, de middelste horizontaal, terwijl de laagste enigszins naar beneden hangen. De diep-gelobde bladeren kleuren prachtig rood in de herfst. De eikel is vrijwel kogelrond. De moeraseik stamt uit de berglandwouden van Noord-Amerika.

U gaat rechtdoor en bij de Prins Bernhardlaan even een stukje naar rechts.

Hier staat tegenover nummer 74 een gewone *plataan* (*Platanus x hispanica*, syn. *Pl. x acerifolia*) **32**.

De plataan behoort tot de gemakkelijkst kweekbare van alle schaduwbomen en is één van de beste bomen voor stadsbeplanting. Hij verdraagt luchtvervuiling en sterke snoei. Vandaar dat we hem veel tegenkomen in steden. Vanwege hun enorme kroon zien we de plataan dan vaak gekandelaberd (=geknot). De bladeren lijken op die van de esdoorn, de vruchten zijn bolvormig en blijven voor het grootste deel van het jaar aan de boom hangen. De bast schilfert af, waarbij de groengele binnenbast tevoorschijn komt, die de boom juist in de winter zo'n kenmerkend aanzien geeft.

Nu gaat u weer terug, rechts de Prinses Marijkelaan in en bij de brug linksaf de Koningin Emmalaan in.

De lindebomen in het talud langs de singel - bestaande uit *Tilia x europaea* 'Euchlora' en *Tilia x europaea* - zijn nog jong, maar zullen over een paar jaar al voor een mooi beeld zorgen. De linde is namelijk een stevige groeier. Dat is ook de gele *treurwilg* (*Salix sepucralis* 'Chrysocoma') **33** die op de kop van de dwarssingel staat. Als relatief klein boompje aan het eind van de jaren negentig geplant laat hij nu al zien wat hij waard is. Dit is echter nog maar het begin. De boom zal nog zeker verdubbelen in omvang. Hier kan en mag hij zijn gang gaan. Alle ruimte om mooi te worden.

Aan het einde weer linksaf, de J.W. Frisolaan volgen.

Langs de J.W. Frisolaan staat aan de zijde van het 'Frisoveld' een prachtige rij met zilveresdoorns (*Acer saccharinum*). De jonge exemplaren van de zilveresdoorns bent u al eerder op de route tegengekomen op het Laan van Langenhorst onder nummer **25**. De esdoorn behoort tot de zeepboomfamilie. Er zijn zo'n 130-150 soorten. De Nederlandse naam 'esdoorn' verdient echter wel uitleg. Een esdoorn lijkt namelijk niet op een es en heeft ook geen doorns. Doorn is afgeleid van het Germaanse woordje *teer*, dat zowel boom als hout betekent. En es is een oud Germaans woord voor speer. De esdoorn is dus de boom met sperenhout, uit de tijd dat bomen genoemd werden naar de houttoepassing.

Aan het einde van de J.W. Frisolaan steekt u de Prins Bernhardlaan over en ga via de Koningin Wilhelminalaan naar het Oranjeplein.

Hier staat op de eerste hoek rechts een jonge *hemelboom* (*Ailanthus altissima*) **34** en op de tweede hoek rechts een grote *zomerlinde* (*Tilia platyphyllos*) **35**. Deze linde heeft in september 2020 de officiële titel 'Vrijheidsboom' gekregen. De paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*) midden op het gazon staat hier nog niet lang. Hij moest wijken voor de nieuwbouw van de Hema. Ooit sierde de boom, samen met een tweede exemplaar (zie no. **26**), het schoolplein van de Gevers Deynootschool.

Het Oranjeplein wordt door deze bomen gedomineerd. De linde heeft een bijna kogelronde vorm met een heel fijnmazige dichte vertakking, als via een patroon geweven. De hemelboom daarentegen heeft een hele losse kroon met brede grove takken, die zonder enige ordening alle kanten op staan. De hemelboom is een Noord-Chinese soort die snel groeit. Hij gedijt in bijna alle grondsoorten en klimaten, is bestand tegen ziekten en plagen en verdraagt roet en vuil beter dan menig andere boom. In ons land heeft de hemelboom het zo goed naar zijn zin, dat hij te pas en te onpas op allerlei plaatsen spontaan opduikt en zich, als ware het een inheemse soort, vestigt. De boom is om die reden dan ook opgenomen in de lijst van exoten van de Nederlandse flora en fauna. De bladeren zijn roodachtig als zij aan het eind van de lente uitkomen maar veranderen spoedig in groen. De boom geeft aantrekkelijke trossen van gele tot oranje zaden die worden voorafgegaan door onopvallende trossen van tere gele bloemen.

Lindebomen zijn zeer geliefd als schaduwbomen. Bij veel boerderijen werden ze als leiboorn voor het huis geplant om in de zomer bescherming tegen de felle zon te geven. Ook zijn ze geschikt voor een groot gazon of park.

In het midden van de zomer dragen de linden fijne, uitzonderlijk welriekende bloemen die worden gevolgd door oneetbare vruchten ter grootte van een erwt, die tot midden in de winter aan de boom kunnen blijven zitten. De bloemen worden graag bezocht door bijen. De hartvormige bladeren blijven groen tot aan de herfst en kleuren dan botergeel.

Tweede weg rechts, het Oranjeplein, volgen tot de Wijngaardenlaan.

Bij de Wijngaardenlaan gaat het noordelijk deel van deze bomenroute over in het zuidelijk deel. Als u alleen het noordelijk deel wilt volgen, gaat u linksaf richting centrum. Als u ook de zuidelijke route wilt afleggen, dan gaat u rechtsaf de Wijngaardenlaan verder door.

In de tuin van de bibliotheek staat een *witte els* (*Alnus incana*) **36**. Elzen groeien goed op vochtige plaatsen, maar deze els is ook tevreden met, zoals hier, een veel drogere plek. De bladeren komen vroeg in het voorjaar en vallen pas laat in het najaar af. In de lente verschijnen ook geelgroene mannelijke en vrouwelijke bloemen, als katjes, aan dezelfde boom. In de zomer worden de drie centimeter lange vrouwelijke katjes bruine kegelachtige vruchten, die bijna een jaar aan de boom blijven: de zogenaamde elzenproppen.

Verderop, in de tuin van Wijngaardenlaan 60, ziet u een forse *Japane noteboom* (*Ginkgo biloba*). Deze boom zijn we al eerder tegengekomen op de route **2**.

De laanbomen langs de Wijngaardenlaan zijn ook zeker een vermelding waard. Dit zijn *smalbladige essen* (*Fraxinus angustifolia* 'Raywood') **37**. De grootste sierwaarde krijgt deze boom in het najaar. In de herfst kleurt het blad dan oranjeachtig tot diep paarsrood.

Sla linksaf, de Oranjekade op.

Beeldbepalend op de Oranjekade zijn de *gele treurwilgen* (*Salix sepucralis* 'Chrysocoma'). De oudere treurwilgen worden regelmatig geknot om het gewicht van de takken te halen die anders zouden breken. We kwamen de boom zojuist op de Koningin Emmalaan (no. **33**) ook al tegen. Een treurwilg heeft een grote kroon, met hangende twijgen, waarvan de knoppen al vroeg in het voorjaar mooi met jonge gele blaadjes uitlopen. Al snel gaat de kleur geel over in groene, aan de onderzijde blauwgrijze, bladeren. De gele, drie centimeter lange katjes verschijnen tegelijk met de bladeren.

In het talud van de watergang ter hoogte van huisnummer 37 staat een oude *kerspruim* (*Prunus ceracifera* 'Nigra') **38**. De Kerspruim is een oorspronkelijk wilde boom, die waarschijnlijk één van de voorouders van de huidige gedomesticeerde pruim is. Deze boom heeft eind maart/ begin april mooie roze bloemen die zeer fraai uitkomen tegen het uitgelopen purperen blad. De eetbare rode vruchten zijn wat groter dan een kers. Qua smaak lijkt deze op een pruim, maar blijft iets zuurder.

Even verder vindt u rechts bij de brug bij de kruising met de Papelaan nog een bijzondere *els* (*Alnus x spaethii*) **39**. Het is een zeer waardevolle, door kruising verkregen soort met lange smalle bladeren. Prima geschikt voor openbaar groen in verstedelijk gebied omdat hij goed bestand is tegen verontreinigde lucht en droogte. Daarbij is het een snelle groeier, die zich stevig in de grond verankert.

Op de kruising met de Papelaan tegenover huisnummer 81 staat een schitterende *silverberk* (*Betula utilis* 'Doorenbos') **40** in de voortuin. Natuurlijk mag ook de berk niet in de wandeling ontbreken. Iedereen kent deze boom wel met zijn mooie witte bast, hoewel er ook soorten zijn met andere bastkleur, tot wel bijna zwart aan toe. Het is een prettige boom om toe te passen; een makkelijke groeier die vanwege zijn fijne textuur vriendelijk overkomt. Zeker als in het voorjaar de frisgroene blaadjes weer aan de takken verschijnen. In Scandinavische landen, met hun winterse lange donkere nachten heeft men de berk geëerd met de bijnaam 'Boom van het licht'. Een boom die de nieuwe lente aankondigt.

| *De Papelaan steekt u over, de Maduroweg in.*

Ter rechterzijde van deze weg staan twee jonge iepen (Ulmus 'Frontier') **41**. Ulmus 'Frontier' is een Amerikaanse hybride cultivar, afgeleid van een kruising van de veldiep (Ulmus minor) met de Chinese iep (Ulmus parvifolia). Iepen zijn karakteristiek in het Hollandse en Zeeuwse landschap waar ze veelvuldig voorkomen vanwege hun windbestendigheid. De ovale, getande en duidelijk geaderde bladen zijn donkergroen en worden goudgeel in de herfst. U herkent de iep aan de scheve bladvoet. Deze twee iepen zijn in 2018 geplant ter herinnering aan een mooie laanbeplanting die helaas ten offer is gevallen aan de gevreesde iepenziekte, veroorzaakt door de iepenspintkever. De andere gesneuvelde iepen aan de Maduroweg zijn al eerder vervangen door platanen. We hebben de plataan al besproken aan de Prins Bernhardlaan (no. **32**).

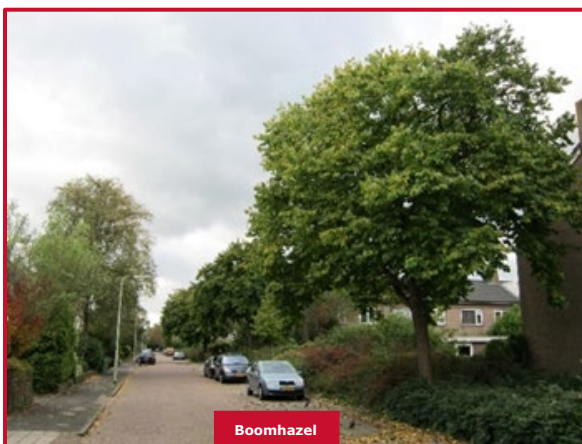
Aan het einde van de Maduroweg linksaf de Rouboslaan in. Die even verder blijft volgen tot aan Huize Forescate.

Hier staat in voortuin van Huize Forescate een *honingboom* (Styphnolobium japonicum, syn. Sophora japonica) **42**, ook wel Japanse pagodeboom genoemd. Deze boom wordt al meer dan duizend jaar aangeplant rond oosterse tempels, maar kan ook in vervuilde stadslucht gedijen. Hij heeft crèmekleurige bloemen maar er vindt geen vruchtzetting plaats omdat hij zeer laat bloeit, in juli of augustus. De periode voor vruchtzetting tot de winter is dan te kort. De bloei in juli is heel opvallend, daar andere bomen dan allang zijn uitgebloeid.

Op het laatste stuk van de Rouboslaan, richting de Baron Schimmelpenninck van der Oyelaan, staat een rij van zes stuks *Noorse esdoorns* (*Acer platanoides*) **43**.

Aan het eind van de Rouboslaan slaat u de rechtsaf De Baron Schimmelpenninck van de Oyenlaan in en na de kerk rechtsaf de Mulderlaan in, daarna links de Van Helsdingenlaan in.

Deze laan is aan de rechterzijde beplant met *boomhazelaars* (*Corylus colurna*) **44**.

De boomhazelaars hier langs de laan zijn qua vorm allemaal verschillend. De een heeft een doorgaande stam, de ander een dubbele stam. De een heeft een kogelronde kroon, en de ander een heel losse kroon. De diversiteit in verschijning is bij deze bomensoort erg groot. De boomhazelaar, die afkomstig is uit Zuidoost-Europa, is een boom die in twintig jaar tien meter hoog wordt met een kroonspreiding van 7,5 meter. De stam is bedekt met een bleke afschilferende bast.

De bladeren, zes tot vijftien centimeter lang, zijn breed eivormig met puntige einden. De noten, één centimeter in doorsnee, groeien in dichte trossen van drie of meer en hebben bolsters die omgeven zijn door vele puntige lobben. Het best gedijt hij in de hete zomer en koele winter van Midden-Europa. Door de jaren heen zijn regelmatig boomhazelaars weggevallen vanwege een verwelkingsziekte. Deze bomen zijn vervangen door jonge exemplaren.

De Van Helsdingenlaan volgend slaan we linksaf het De Loozepad in (tegenover de Van Lierdreef).

Op de middenberm van de Schimmelpenninck van der Oyenlaan staan twee grote zilversdoorns die u eerder tegenkwam op de Laan van Langenhorst (no. **25**) en langsde J.W. Frisolaan.

Het De Loozepad volgend komen we bij het Van Dulmplein en gaan hier rechtsaf en steken de Karel Doormanlaan over.

In het perkje met daarvoor een rijtje *kleinbladige linden* staat een bijzonder fraaie *slangenden*, of *apenboom* (*Araucaria araucana*) **45**, een boom met een prehistorisch voorkomen. Aan de kaarsrechte stam zitten ringen van horizontaal vooruitstaande zware zijtakken, gerangschikt met een bijna wiskundige nauwkeurigheid.

Het bladerenstelsel bestaat uit donkergroene, taaie, leerachtige, met een scherpe stengelomvattende delen, die wel vijftien jaar of langer functioneren totdat ze vele jaren later afvallen. Vanwege die gemeen scherpe bladeren wordt de boom ook wel apenverdriet genoemd. De zaadkegels hebben wel drie jaar nodig om te rijpen. Volgroeid zijn ze zo groot als een mensenhoofd. De nootzaden hebben een peervorm en bevatten voedzame olie en eiwitten.

De *kleinbladige linden* (*Tilia cordata*) **46** zijn van een algemene Europese soort, die zelfs tot in Finland inheems is en ook op de vlakten van centraal Rusland voorkomt. De bladeren zijn slechts drie tot zes centimeter groot, glimmend donkergroen van boven en bleek grijsgroen van onderen. Met een hoogte van 25 meter en een minder brede kroon is dit een prachtige boom voor laanbeplanting. De groene ivoorkleurige bloemen verschijnen laat in juli.

U gaat nu naar de kruising met de Veurseweg en slaat linksaf, richting centrum.

Op de hoek van de Karel Doormanlaan met de Veurseweg staat een *rode beuk* (*Fagus sylvatica* 'Purpurea'). Het is de eerste van vier grote exemplaren die hier langs deze weg staan. Ze worden beschreven bij huisnummer 42.

Aan de linkerkant bij huisnummer 94 staat een *tamme kastanje* (*Castanea sativa*) **47**. Het is een nog redelijk jonge boom die hier aan het begin van het millennium is geplant, ter vervanging van de grote witte paardenkastanje die op deze plek jarenlang het beeld heeft bepaald.

Tamme kastanje

Veel Voorschotenaren kunnen zich deze boom nog herinneren. Het enige dat de twee bomen gemeenschappelijk hebben is de naam kastanje. Verder lijken ze in niets op elkaar voor wat de indeling in de naamgeving betreft.

Ze behoren zelfs niet tot dezelfde familie. Daar waar de paardenkastanje in een eigen familie een plek heeft gekregen, is de tamme kastanje ondergebracht bij de familie van de beuken. In ieder geval zijn de vruchten van de tamme kastanje goed te eten. Ze kunnen gekookt worden, waarna er puree van gemaakt wordt. Maar vaak worden de kastanje gepoft of geroosterd in de wintermaanden en in steden als snack verkocht aan voorbijgangers.

Even verder langs de Veurseweg — bij huisnummer 68 en 42 — staan grote rode *beuken* (*Fagus sylvatica* 'Purpurea') **48**. Bij de twee beuken bij huisnummer 42 is goed te zien hoe de bomen gevormd worden onder invloed van het klimaat. Door de in Nederland overheersende zuidwestenwind zijn de kruinen van de bomen aan één zijde afgeplat. Dit effect wordt goed zichtbaar daar waar de bomen boven de bebouwing uitkomen. Onder gunstige omstandigheden kan hij uitgroeien tot een reus van tussen de dertig en veertig meter. Van de rode of bruine beuk, die alleen in de kleur van de bladeren van de andere beuken verschilt, is het niet zeker of deze ongewone kleur door toedoen van de mens is ontstaan. In ieder geval is deze variëteit wel door de mens in stand gehouden, want van nature neigt hij tot terugkeer naar het gangbare: de bladeren, vooral aan de onderste takken, nemen vaak alweer een groene tint aan. Ook uit het zaad van een rode of een bruine beuk komen vaak vele groene beukjes tevoorschijn.

Bij huisnummer 48 staat weer een *slangenden* (*Araucaria araucana*) in de voortuin (zie no. **45** voor beschrijving). Alsu het treft kunt u de enorme zaadkegels aan de boom zien hangen.

Nadat u de Papelaan gekruist bent steek u de Veurseweg over en vervolgt de route richting dorpscentrum.

In de wegbermen van de Veurseweg – ook onderdeel van de Traverse – staan drie rijen *zomereiken* (*Quercus robur*) **49**. De zomereik speelt van oudsher een grote rol in allerlei godsdiensten en in oude verhalen. De eik was de boom die steeds aan dondergoden werd gewijd. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat eiken aantoonbaar vaker dan andere bomen door de bliksem worden getroffen.

U loopt nu langs het hek van huize Bijdorp, thans een klooster van de Congregatie van H. Catharina van Siena, maar ooit een buitenplaats die in 1697 in bezit kwam van Johan de Bije en Anna van Oortshoorn. Even verderop vindt u op het monumentale toegangshek met de wapens en initialen van dit echtpaar.

Bij de verkeerslichten gaat u schuin rechts de Voorstraat in.

De Voorstraat is de trots van Voorschoten met zijn gevels en gaslantaarns, maar vooral met zijn *Hollandse linden* (*Tilia x europaea*, syn. *Tilia vulgaris*) **50**.

In 1968 is de Voorstraat aangewezen tot Beschermd Dorpsgezicht. In de Voorstraat is duidelijk te merken wat een tweezijdige beplanting met bomen voor het straatbeeld doet. Het geeft de straat structuur, herkenbaarheid en een aangename atmosfeer. Op een hete zomerdag is het heerlijk om onder het gebladerte te verpozen en in de winter zorgen de karakteristieke takken — al dan niet met een laagje rijp erop — voor een magnifiek schouwspel. De oudste bomen zijn ruim tweehonderd jaar, de later geplante bomen variëren in leeftijd van twintig tot vijftig jaar. Ze zijn waarschijnlijk eerst als leibomen behandeld maar vele oude Voorschotenaren kennen ze niet anders dan geknot. Dit knotten gebeurt eens in de drie jaar. Enerzijds om overlast voor de bewoners te beperken, anderzijds omdat anders de takken te zwaar worden en afbreken met grote beschadiging van de stam. Verschillende linden zijn al gerestaureerd en voorzien van hechtankers. Rondom de bomen zijn roosters aangebracht om luchttoetreding tot de wortels te bevorderen. Tijdens de bloei geuren ze heerlijk.

Aan uw linkerhand ligt het Ambachts- en Baljuwhuis, het begin- en eindpunt van deze bomenroute.

Register

3	abeel, grauwe	Populus x canescens
	abeel, grauwe	Populus x canescens 'De Moffart'
28	acacia	Robinia pseudoacacia 'Bessoniana'
14	amberboom	Liquidamber styraciflua
40	berk, zilver	Betula utilis 'Doorenbos'
48	beuk, rode	Fagus sylvatica 'Purpurea'
27	beuk, zwarte	Fagus sylvatica 'Riversii'
44	boomhazelaar	Corylus colurna
6	Christusdoorn, valse	Gleditsia triacanthos
	Christusdoorn, valse	Gleditsia triacanthos 'Elegantissima'
13	cypres, water-	Metasequoia glyptostroboides
30	eik, Amerikaanse	Quercus rubra
22	eik, Hongaarse	Quercus frainetto
31	eik, moeras-	Quercus palustris
5	eik, mos-	Quercus cerris
49	eik, zomer-	Quercus robur
9	eik, zomer-	Quercus robur 'Fastigiata'
39	els	Alnus x spaethii
36	els, witte	Alnus incana
7	es, gewone	Fraxinus excelsior 'Westhofs Glorie'
37	es, smalbladige	Fraxinus angustifolia 'Raywood'

10	esdoorn, bol-	<i>Acer platanoïdes</i> 'Globossum'
43	esdoorn, Noorse	<i>Acer platanoïdes</i>
25	esdoorn, zilver-	<i>Acer sacharinum</i>
8	esdoorn, veld- / Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>
34	hemelboom	<i>Ailanthus altissima</i>
42	honingboom	<i>Styphnolobium</i> <i>japonicum</i> (syn. <i>Sophora</i> <i>japonica</i>)
20	hopbeuk	<i>Ostrya carpinifolia</i>
41	iep	<i>Ulmus</i> 'Frontier'
11	iep, pluim-	<i>Ulmus glabra</i> 'Exoniensis'
26	kastanje, paarden-	<i>Aesculus hippocastanum</i>
47	kastanje, tamme	<i>Castanea sativa</i>
38	kerspruim	<i>Prunus ceracifera</i> 'Nigra'
21	kurkboom	<i>Phellodendron amurense</i>
50	linde, Hollandse	<i>Tilia x europaea</i> , (syn. <i>T.</i> <i>vulgaris</i>)
1	linde, Hollandse	<i>Tilia x europaea</i> 'Pallida'
29	linde, konings-	<i>Tilia x europaea</i> 'Koningslinde'
46	linde, kleinbladige	<i>Tilia cordata</i>
17	linde, krim-	<i>Tilia x europaea</i> 'Euchlora'
35	linde, zomer-	<i>Tilia platyphyllos</i>
23	magnolia / beverboom	<i>Magnolia kobus</i>
19	noot, zwarte	<i>Juglans nigra</i>
2	noteboom, Japanse	<i>Ginkgo biloba</i>
	olm, zie iep	

16	papiermoerbei	<i>Broussonetia papyrifera</i>
32	plataan	<i>Platanus x hispanica</i> , syn. <i>Pl. x acerifolia</i>)
4	populier, Italiaanse-	<i>Populus nigra</i> 'Italica'
45	slangenden / apenboom	<i>Araucaria araucana</i>
33	treurwilg, gele	<i>Salix sepucralis</i> 'Chrysocoma'
15	tulpenboom	<i>Liriodendron tulipifera</i>
24	venijnboom	<i>Taxus baccata</i>
12	walnoot	<i>Juglans regia</i>
18	zelkova, Japanse	<i>Zelkova serrata</i>

Literatuur

Dendrologie van de Lage Landen, J. de Koning en W. van der Broek, uitgever KNNV

Colofon

Uitgave en redactie

Gemeente Voorschoten i.s.m. Vereniging tot Behoud van
Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten

Teksten

R.W. Lanting; R. Hofman en P. Spiegeler

Ontwerp & Vormgeving

A. van der Wal

Fotografie

R.W. Lanting

Februari 2022